

BOOK OF ABSTRACT 2020

Stockholms
universitet

Dramaforskning i Sverige 2020

www.su.se/hsd/dis

Innehållsförteckning

Drama som ekoton i skolans ekosystem – om gränser, spänningar och mångfald i ett pedagogiskt perspektiv. Anneli Einarsson	3
Drama in language teaching: A Swiss experiment. Eva Göcksel	4
Tidsresor via zoom– fördelar och nackdelar. Eva Hallgren	5
Drama as an interconnected way of knowing for climate change education. Anna Lehtonen	6
”Jag och inget jag” i ett föränderligt sammanhang – överförbara färdigheter genom drama i utmanande tider. Kerstin Bragby	7
Clownen som förändringsagent – i ekonomin och akademien. Julia Fries	8
Att undervisa i teater. Martin Göthberg	9
Att hitta på teater tillsammans - Innebörden av ett ämneskunnande i teaterskapande. Anna Johansson	10
Dramapedagogen i samverkan – brobyggare eller gränsvakt? Sofia Cedervall	11
Inställt. Lärande med drama om konflikthantering i specialistsjuksköterskeutbildning. Linda Berg och Margret Lepp	12

Drama som ekoton i skolans ekosystem – om gränser, spänningar och mångfald i ett pedagogiskt perspektiv.

En studie av ett samarbetsprojekt för skolutveckling.

Med utgångspunkt i ett samarbetsprojekt mellan lärare och dramapedagoger, studerades implementering av drama som ämne och metod i fyra klasser, åk. 1-4, under ett år. Drivkraften och syftet med studien var att analysera hur glappet mellan formuleringar i läroplanen och skolpraktiken, där drama oftast saknas, upprätthålls. Utifrån ett kritiskt etnografiskt perspektiv sattes drama-praktiken in i ett samhälls- och utbildningsperspektiv där olika diskurser analyserades. Den centrala frågeställningen rörde vilka möjligheter, problem och blinda fläckar som kunde identifieras i implementerings-processen av drama i undervisningen. Under studiens gång formulerades en metafor, där begrepp från ekologi lånades. Drama beskrivs då som en ekoton, vilket innebär ett obrukat område, ett gränsområde, men som samtidigt är ett eget habitat. Karaktäristiskt för en ekoton, är att pga av spänningar som uppstår i relation till intilliggande områden, skapas en mångfald av arter – den sk. edge-effekten. I detta paper presenteras de spänningar som uppstod när dramaundervisningen infördes. Men även den mångfald i form av pedagogiska perspektiv, elevers uttrycksformer och agens som växte fram. Studien visade också på en blind fläck: det interkulturella perspektivet, som länge förbisågs både av pedagoger och mig som forskare, men som under studiens gång blev allt mer synlig. Resultatet av studien visar även att metaforen, drama som ekoton, kan bidra med ytterligare belysning av olika aspekter av drama i grundskolan, och att om de spänningar som uppstår mellan skolkulturen och dramapedagogik ses som en resurs, så kan de bidra till skolutveckling.

Anneli Einarsson

Kontakt: anneli.einarsson@mau.se

Drama in language teaching: A Swiss experiment.

A study of student teachers' drama practice in primary schools.

In our densely packed and often rigorously scheduled school days, finding room for performative teaching and learning can be challenging. Even at the elementary school level, teachers have a plethora of lesson aims and learning outcomes to meet and grades to assign. This paper argues that making time for teaching and learning with drama helps slow things down, while still meeting many of the mandated teaching and learning goals.

A group of student teachers at the University of Teacher Education Zug, in Zug, Switzerland adapted and expanded one of my story dramas for teaching English to elementary school learners (grades 3 and 4). They incorporated the drama lesson into a 5-week practicum and reported their experiences back to me via an email survey. This paper explores their experiences of teaching with drama, both as novice teachers and as novice drama facilitators. As pointed out by Dawson & Lee (2018), the importance of pre- and re-reflexion becomes apparent when working with drama in the classroom. A full-length description of the story drama has been published in the *Journal Babylonia* (Göcksel, 2019) and is available on request.

The question of how to create room for performative teaching and learning is currently of interest to staff and students at the University of Teacher Education Zug (PH Zug), Switzerland, as Drama in Teacher Education does not yet have a formal place in the Swiss educational system. This pioneering work in the Swiss context is sparked by my on-going doctoral research, which examines the potential of Drama in Teacher Education in Switzerland.

References

Dawson, K. & Lee, B. K. 2018. *Drama-based pedagogy: Activating learning across the curriculum*. Chicago: Intellect.

Göcksel, Eva (2019): *Embodied Language Learning Through Drama: A Tool for Reflection, Professional Development, and Holistic Language Practice*. *Babylonia: The Swiss Journal of Language Teaching and Learning*. 2019/N3. University of Teacher Education: Zurich.

Eva Göcksel

Kontakt: eva.goeksel@uzh.ch

Tidsresor via zoom– fördelar och nackdelar

Presentationen handlar om lärarstudenters upplevelser av att delta i processdrama på distans.

Syftet med mitt paper är att ge mig själv utrymme att fundera över vad som hände när dramaundervisning, specifikt Tidsresor, med studenter plötsligt fick ske via zoom. Med utgångspunkt som reflekterande praktiker (reflective practitioner) och det faktum att det hände mer intressanta saker i undervisningen än vad jag hade föreställt mig, får mig att fundera över följande didaktiska frågor: Hur skiljer sig de resurser jag erbjudit studenter tidigare när jag arbetat med Tidsresor mot de resurser jag erbjöd dem nu och vilka konsekvenser fick det? Vilken form av kunnskap erbjöds och fick de chans att utveckla det? Hur kan min dramapraktik utvecklas på grund av eller tack vare zoom? Datamaterial är dels mina egna planeringar inför och anteckningar under och efter undervisningspassen, samt loggböcker och artefakter studenterna skapat.

Eva Hallgren

Kontakt: eva.hallgren@hsd.su.se

Drama as an interconnected way of knowing for climate change education.

Presentationen bygger på ett pågående avhandlingsarbete.

This presentation is based on my phd-project, where I have applied various drama practices for addressing different aspects of climate change education: for promoting a sense of interconnectedness, exploring futures thinking and for fostering social reflection on climate change and psychosocial issues behind eco-anxiety. In this presentation I aim to answer the following research question: What kind of knowing and understanding can drama promote related to futures education, human and psychosocial aspects of climate change?

I argue that drama can generate relevant, complementary, interconnected knowing for climate change education. Drama practices can create a kind of interconnecting pedagogic space for performative dialogue and reflection. This space integrates embodied, emotional, imaginative, intuitive and cognitive knowing and personal experiences and reflections become enriched in dialogue with other participants' experiences and various perspectives. Therefore this space can provide experiences that expand understanding and critical awareness of personal and socially constructed reality.

I enlighten the various types knowing that are typical for drama through examples of practice. Practice of making still images exemplifies embodied, intercorporeal and dialogical reflection. A research poem illustrates the symbolic, poetic and experiential knowing. The knowing that improvisation practices generated manifests associative and imaginary visioning. Whereas performance narratives demonstrate evocative, dramatic and narrative knowing.

I conclude that the interconnected knowing that drama can generate can have value in elevating understanding of interconnectedness of humans, nature and the world, in fostering futures awareness and understanding of students' perspectives and psycho-social aspects of climate change.

Anna Lehtonen

Kontakt: annaelehtonen@gmail.com

”Jag och inget jag” i ett föränderligt sammanhang – överförbara färdigheter genom drama i utmanande tider

Presentationen bygger på en doktorsavhandling.

Att det finns överförbara färdigheter som tränas genom drama har etablerats på olika sätt. Jag kommer att presentera en analys och reflektion kring förmågor o kompetenser som framträtt direkt och indirekt i de samskapande, lärande och forskande processer som ingått i mitt avhandlingsarbete och som skulle kunna identifieras som överförbara. Jag kommer framför allt att fokusera på den komplexa förmågan att se och navigera sig själv, sin roll och ömsesidigheten i samspel med andra i ett helhetsperspektiv, och hur det kan sammankopplas till upplösta och samtidigt fördjupade och expansiva identitetsbegrepp. Möjligen hamnar komplexa överförbara kompetenser som kan tränas genom drama i ett nytt ljus i förhållande till de omställningsprocesser som behovet av en hållbar samhällsutveckling ställer oss inför, där vi utmanas till ett transformativt lärande utan att förlora våra värderingsmässiga och kritiskt genomsökande kompasser.

Kerstin Bragby

Kontakt: kerstin.bragby@hig.se

Clownen som förändringsagent – i ekonomin och akademien

Presentationen utgår från ett pågående avhandlingsarbete.

Jag är doktorand i drama med didaktisk inriktning och mitt forskningsintresse handlar om drama i relation till ekonomi och hållbarhet. Jag är inriktad på det imaginära och hur drama kan öppna upp våra tankebanor till att sträcka sig bortom de ekonomiska logiker som vi fötts in i och formats av. Jag utforskar drama som resurs när vi försöker föreställa oss ekonomier som stödjer samhällen vi längtar efter.

För mig har clownen varit ett viktigt när jag närmat mig ekonomi, clownen blev mitt sätt att möta ekonomin med en öppen blick och utan tvekan. Med clownnäsan på får jag tillgång till min egen intuitiva förståelse av ekonomi, men framförallt tar jag mig bortom idéer av att inte ha nog med kunskap eller förståelse för att uttala mig på området. I mitt avhandlingsarbete har clownen spelat en roll för att hjälpa mig få tag i min riktning, men också min lust i avhandlingsarbetet.

Utifrån frågeställningen Hur kan vi förstå clownen som en resurs i transformativa processer mot hållbarhet? presenterar jag min analys av ett antal filmer från min process med clownen i mitt avhandlingsarbete och i relation till ekonomi.

Kato Buss talar om clownen som en nyckel till fantasi, empati och sårbarhet. Vad händer när vi närmar oss ekonomi med dessa centrala clown-begrepp, hur börjar vi tänka om ekonomi då? Jag diskuterar clownens roll i mitt avhandlingsarbete mot bakgrund av de fem meningsskapande funktioner hos clownen som Birgitta Silver (2011) identifierat: Sörjare, Underhållare, Gränsöverskridare, Ifrågasättare och Ställföreträdare, men låter också min analys studsa mot teorier om fantasi (imagination) och transgressivt lärande.

Julia Fries

Kontakt: julia.fries@hsd.su.se

Att undervisa i teater.

Presentation av en antologi.

(Ahlstrand, P., & Remfeldt, J. (Red.), Studentlitteratur 2020)

Presentationen har två delar. För det första skissar jag en bakgrund till antologin Att undervisa i teater samt gör en översikt av dess innehåll. För det andra fokuserar jag på de tydligt forskningsanknutna kapitel som jag skrivit: ”Teater som kollektivt lärande” respektive ”Publikmötet ur kommunikativt perspektiv”.

Antologins titel, Att undervisa i teater, innefattar många av teaterns uttrycksformer: skådespeleri, scenografi, ljud, ljus, kostym och mask. I teaterns undervisningssituationer, där ett görande och ett sinnligt erfalande är centralt, så utvecklas ett situerat kunnande som delvis kan vara svårt att artikulera. Den här antologin vill bidra till att identifiera och diskutera det kunnandet. Inom teaterundervisningsfältet finns en internationell litteraturrekurs att förhålla sig till men den nationella forskningsanknutna litteraturen har lyst med sin frånvaro. Vi författare menar att behovet av sådan litteratur finns hos många teaterlärare, teaterledare och teaterutövare runtom i vårt land.

Antologin genomsyras av ett synsätt på lärande som betonar det kollektiva i den bemärkelsen att elever, deltagare, studenter och lärare gemensamt bidrar till det kunnande som ges möjlighet att utvecklas i teaterundervisningen. Mina kapitel är tydliga exempel på detta. Jag tar som utgångspunkt att teaterverksamhet huvudsakligen handlar om att kollektivt förbereda för möte med publik. Kapitlen visar en väg att förstå det kollektiva inom teater genom vetenskaplig teori och tidigare forskning. Grunderna är dialogisk och sociokulturell teori i relation till teaterpedagogik. Jag ger också konkreta exempel från min forskning kring lärande i, om och genom teaterproduktion på gymnasieskolans estetiska program.

Martin Göthberg

Kontakt: martin.gothberg@mora.se

Att hitta på teater tillsammans - Innebörden av ett ämneskunnande i teaterskapande

Denna presentation baseras på en delstudie från mitt pågående avhandlingsprojekt med arbetstiteln: Att hitta på teater tillsammans: En ämnesdidaktisk studie av barns teaterskapande på kulturskola.

Bakgrund

Innebörden av ämneskunnande inom drama är ett relativt outforskat område och i synnerhet ämneskunnande i relation till specifika arbetssätt inom drama. Ofta lyfts transfereffekter fram som exempelvis utvecklat självförtroende, självkänsla, samarbete och empati (Chaib, 1996; Winner, m.fl., 2013), utvecklat kritiskt tänkande (Heikkinen, 2016; Perry, 2011) och utvecklad språklig förmåga i form av verbalt språk och textförståelse (Winner m.fl., 2013).

Forskning om drama och teater inom kulturskolan i Sverige är näst intill obefintlig. Utifrån en enkätstudie om drama- och teaterpedagogers uppfattning om sitt arbete framgår att ett vanligt arbetssätt är att arbeta fram egna pjäser och arbete med övningar där eleverna skapar scener i mindre grupper (Grip, Cedervall, Österlind, 2019).

Syfte

Syftet är att identifiera, artikulera och konkretisera vad kunnandet i teaterskapande består av.

Studiens genomförande

Under läsåret 2019/2020 har jag tillsammans med två dramapedagoger genomfört en learning study på en kulturskola. Lärandeobjektet, dvs. det specifika kunskapsinnehållet som vi avsåg att identifiera och artikulera formulerades som: Att kunna bygga och gestalta en logisk kommunicerbar historia tillsammans. Lektioner i två barnteatergrupper har videofilmats. I den pågående fenomenografiska analysen kartläggs varianter av hur lärandeobjektet kommer till uttryck i de videoinspelade teaterlektionerna.

Resultat

Den aspekt av kunnande som presenteras benämns som åskådarperspektiv, vilket innebär att kunna betrakta historien med en utifrånblick och ge förslag på historiens innehåll och hur det ska gestaltas.

Anna Johansson

Kontakt: anna.johansson@hsd.su.se

Dramapedagogen i samverkan – brobyggare eller gränsvakt?

Presentationen bygger på en doktorsavhandling.

Med utgångspunkt i avhandlingen *Crafting Collaborations of Art and School: Contextual Studies in Sweden* presenteras dramapedagogens roll i samverkansprojekt mellan kultur och skola. I studien visade det sig att dramapedagogerna, anställda på professionella teatrar med lång erfarenhet av skolsamverkan, hade stort inflytande på teaternas hela organisation. De var mycket involverade i hela den kollaborativa processen och outhärliga som brobyggare mellan kultur och skola. Även om rollen som kommunikatör, medlare och förtrogen är viktig så visade studien att dramapedagogens roll i samverkan också kan vara både problematisk och riskfylld.

Sofia Cedervall

Kontakt: sofia.cedervall@hds.su.se

Lärande med drama om konflikthantering i specialistsjuksköterskeutbildning

Presentationen bygger på en aktuell forskningsrapport.

Presentationen handlar om en ny rapport som bygger på forskning från DRACON International (O'Toole, 2019), drama i sjuksköterskeutbildning (Arveklev, 2017) och erfarenheter av att utveckla ett dramaprogram för lärande om konflikthantering (Lepp, Larsson, Höglund Arveklev & Berg, 2018). Kunskap om konflikthantering är nödvändig inom hälso- och sjukvård. Om konflikter inte hanteras konstruktivt kan de påverka patient, närstående och vårdpersonal liksom organisation negativt.

Rapporten (Lepp, Wigert, Höglund Arveklev, Larsson & Berg, 2020) handlar om hur ämnena drama (rollspel och forumspel), omvårdnad och konflikthantering kan integreras i undervisning för att stödja studenters lärande. Fokus ligger på konflikthantering inom vård i specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot barn och ungdomar.

Nyckelord: Avancerad nivå, Drama, Konflikthantering, Lärande, Omvårdnad, Student, Erfarenheter.

Linda Berg och Margret Lepp

Kontakt: linda.berg@fhs.gu.se, margret.lepp@fhs.gu.se

OBS! Presentationen är inställd.

Rapporten kan beställas kostnadsfritt genom Margret Lepp (margret.lepp@gu.se).

Litteratur

Lepp M., Wigert H., Arveklev H., S., Larsson S. & Berg L. (2020). Dramapedagogik i specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot hälso och sjukvård för barn och ungdomar – studenters lärande om konflikthantering. Nr 7. Centrum för Kultur och Hälsa, Göteborgs universitet.

Dramaforskning i Sverige (DiS)

Konferensen Dramaforskning i Sverige (DiS) genomförs årligen för att erbjuda aktiva dramaforskare en mötesplats och för att presentera aktuell svensk dramaforskning för en bredare publik.

www.facebook.com/HSD.SU